

CO₂ i verden

I de sidste 250 år er atmosfærens indhold af drivhusgasser og især CO₂ vokset stadigt hurtigere.

Atmosfærens voksende indhold af CO₂ skyldes først og fremmest menneskets afbrænding af fossile brændstoffer som kul, olie og gas samt den omfattende rydning af store skovområder.

Jo højere koncentration af drivhusgasser i atmosfæren, jo varmere bliver klimaet på Jorden. FN's Klimapanel vurderer, at den globale gennemsnitstemperatur i det 21. århundrede vil stige mellem 2 og 4 °C alt efter, hvor mange drivhusgasser vi lukker ud i atmosfæren.

Konsekvenserne af disse menneskeskabte klimaændringer er svære at forudse, for mange faktorer spiller ind, og flere af naturens mekanismer kan forrykkes og derved medføre yderligere klimaændringer.

I det følgende vil vi nævne tre af de mekanismer, der *måske kan* medføre, at drivhuseffekten løber løbsk, hvis den naturlige balance forrykkes.

De store havstrømme har stor betydning for Jordens klimaregulering. I vores del af verden er Golfstrømmen medvirkende til, at vi har et stabilt og mildt klima.

Golfstrømmen fører varmt overfladevand mod nord og koldt bundvand mod syd. Mekanismen holdes i gang af en gigantisk naturlig pumpe ved Østgrønlands kyst.

Her får isdannelser det salte overfladevand til at synke til bunds – hvorved nyt (og varmt) overfladevand "suges til" sydfra.

Hvis der sker en reduktion i isdannelserne langs Østgrønlands kyst, kan det derfor få den konsekvens, at Golfstrømmen svækkes.

Permafrost er jord, der forbliver frosset i en periode på mere end 2 år. I dag er cirka 20 % af Jordens landmasse dækket af permafrost, og nogle af disse områder har været frosset lige siden begyndelsen af sidste istid.

Heriblandt er store tørvemoser i Sibirien. Disse moser indeholder ca. 1/2 af den metan, der er bundet i Jorden. Hvis permafrosten ophører, vil al denne metan frigives til atmosfæren.

Da metan er en drivhusgas, der er meget kraftigere

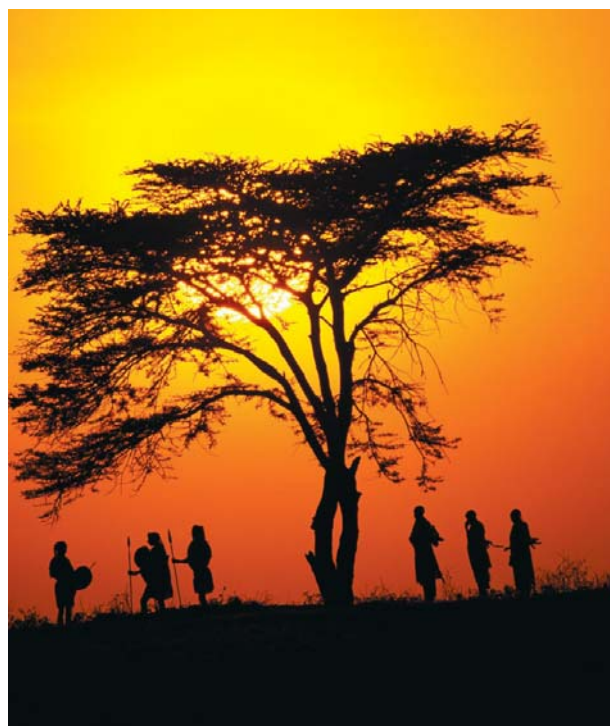
end CO₂ (se side 10), vil drivhuseffekten forstærkes voldsomt, hvis klimaændringerne medfører at permafrosten optøs.

Albedo er et udtryk for, hvor meget lys og dermed varme der kastes tilbage fra et legeme. Forskellige overflader har vidt forskellig albedo:

- Lava kaster 4 % tilbage - albedo = 4 %
- Havoverflader - albedo = 3,5 %
- Græsområder - albedo = 20 %
- Isdækket overflade (Antarktis, den grønlandske indlandsis, havis m.m.) - albedo = 81 %

Hvis isen på fx overfladen af Antarktis smelter p.g.a. drivhuseffekten, vil en langt mindre del af lyset fra Solen kastes tilbage i rummet – og derved vil der dannes mere varme. Varmen vil optages af Jorden og derfor medvirke til en yderligere stigning i Jordens gennemsnitstemperatur.

I det følgende vil vi opfordre dig til, selv at udforske drivhuseffekten og balancen i naturens kredsløb.

[5.6] Hvad sker der når temperaturen stiger?
– se www.videnomenergi.dk/page862.aspx